

Härnösand 2021 06 08
Dnr. YLM 2021/98

Timrå kommun
Att. Bo Markusson
Köpmangatan 14
861 82 TIMRÅ

Epost: bo.markusson@timra.se

UTLÅTANDE

Gällande kakelmosaik tillverkad av Ingrid Atterberg, 1955, Timrå simhall

Det finns flera exempel på att det är möjligt att flytta ett verk som Ingrid Atterbergs kakelmosaik i Timrå Simhall varför det inte bör finnas några tvivel om att det är möjligt även i detta fall. Arbetet och beslut om tillvägagångssätt måste däremot ske etappvis, hittills finns en mängd okända faktorer att ta hänsyn till inför fortsatt arbete.

Under sommaren 2021 kommer ett liknande projekt att genomföras i Kiruna. En 70 kvm glasmosaik kommer att flyttas. Omständigheterna är mer komplicerade än i Timrå men ändå

VÄSTER NORRLANDS MUSEUM

Box 34, 871 21 Härnösand. Tel 0611-886 00. Orgnr: 888000-3143. vnmuseum.se

jämförbara. Genom att följa projektet i Kiruna och andra, redan genomförda projekt, bör projektet att flytta kakelmosaikerna i Timrå simhall gå smidigt. Arbetet projekteras och utförs i samverkan med antikvarisk-teknisk sakkunnig.

Bilagat följer några exempel på liknande arbeten utförda i Sverige under 2000 talet samt en kostnadsuppskattning för antikvarisk-teknisk medverkan.

Åtgärdsförslag

1. Noggrann dokumentation av konstverket; uppmätning, fotografering, färgkodning, skador noteras. Utförs av antikvarie/konservator.
2. För att skydda kakelmosaikerna klistras ytskiktet in med olika lager av Japanpapper/ styvare målarpapp/ linneväv samt eventuellt skyddande skivor av exempelvis plyfa. Andra, enklare metoder som att tejpa kakelplattorna med en hållfast tejp och därefter skydda ytan med en mjukare skumgummi, kan också fungera. Metod och material prövas. Väsentligt är att skydda kakelplattorna från spänningar och vibration som kan ge upphov till ytterligare sprickbildning, spjälkning och liknande skador. Arbetet utförs av konservator.
3. Kakelplattornas svaga punkt är själva lergodset, ett sprött material som i många fall sitter i ett fästbruk som är mer hållfast än själva kakelplattan. För att förstå hur mosaikerna ska tas ned, krävs att man undersöker hur verket är fäst. Uppbyggnaden studeras genom att närma sig kakelmosaikerna från angränsande rum så att verkets baksida och infästning blir synlig. Konstverket antas vara fäst i hårt cementsättbruk, ämnat att hålla för evigt. Cementfogar med relativt grov sand är synliga från framsidan. Vattenjet, diamantslip, Feinverktyg samt eventuella alternativ prövas för att se vilken metod som ger minst åverkan på konstverket och bästa resultat. Man kan föreställa sig att ta ned konstverket platta för platta, dela verket i större hanterbara delar eller att om möjligt lyfta hela väggpartiet till annan säker plats för magasinering. Arbetet utförs av stenkonservator alternativt av lämplig yrkesman i samråd med antikvarisk-teknisk medverkande.

Härnösand den 9 juni 2021

Vänliga hälsningar

*Anna Brandi, målerikonservator
Konservator NKF-S*

Bil.1. Liknande arbeten

Omkring år 2000

Kakelmosaik, relief, skapad av Olle Ängkvist. Ca 30 kvm. Flyttades från Postgirohuset, Stockholm till postens huvudkontor, Solna. Här skars varje platta ut med vattenjet, från sidan. Utfört av Ullenius Ateljéer AB. Foto: Isac Larsson

2010

Glasmosaik, Halmstad Sporthall flyttas till Halmstad Arena. Väggen flyttades i sin helhet, lyftes med kram.

<http://skanesmalerikonservatorer.blogspot.com/2010/11/mosaikerna-har-flyttats.html>

Foto: Skånes Målerikonservatorer

2010-2020

Exempel på uppdrag utförda av Studio Västsvensk Konservering, Göteborg:

Kakelkonstverk, Humanisten, Göteborgs Universitet

Billgrenmosaik, Sahlgrenska sjukhuset, Göteborg

Åby Simhall, Norrköping

Västernorrlands museum

Box 34, 871 21 Härnösand. Tel 0611-886 00. Orgnr: 888000-3143. vnmuseum.se

Lidköpings sjukhus

2021

Projektering pågår, flytt av 8 våningar stenmosaik från 1960-talet, Bergen, Norge
Utförs av konservator Marie-Louise Lorentzon, Universitetsmuseet, Bergen

2021

Glasmosaik, ca 70 kvm, Kiruna sporthall

https://kiruna.se/download/18.dc1dc8b17941ccc9db23775/1622040441998/Kiruna_information_2021nr1.pdf

Foto: Clara Nyström, Kiruna kommun

Västernorrlands museum

Box 34, 871 21 Härnösand. Tel 0611-886 00. Orgnr: 888000-3143. vnmuseum.se

Bil.2. Kostnadsuppskattning (n.b. ej offert)

Dokumentation	ca 15 tim	11 250 kr
Skyddsinklistring	ca 30 tim	22 500 kr
Nedtagning av verket	600 - 700 tim	450' - 525' kr
Antikvarisk-teknisk medverkande under arbetets gång	ca 40 tim	30 000 kr
Arvode konservator, 2021	750 - 1 050 kr/tim.	